

Стадії нотаріального процесу

Столична юстиція консультує щодо стадій вчинення нотаріального провадження відрізняється від підготовки до його вчинення тим, що на цій стадії нотаріус приймає остаточне рішення про можливість вчинення нотаріальної дії з урахуванням проведених ним підготовчих заходів.

Наприклад, всі необхідні для вчинення нотаріального провадження документи зібрані, встановлені всі заінтересовані особи, перевірені документи, які її підтверджують, перевірена їх право- та дієздатність, належно оформлена їх згода на вчинення нотаріального провадження, дотримані всі процесуальні строки, що передбачені законом, підготовлено проект правочину, який погоджено зі сторонами, сплачено витрати тощо.

Отже, стадія безпосереднього вчинення нотаріального провадження - стадія нотаріального процесу, яка являє собою сукупність процесуальних дій нотаріуса та інших учасників процесу, спрямованих на безпосереднє вчинення правочину та посвідчення законного й обґрунтованого нотаріального документу.

Дана стадія зводиться до вчинення нотаріусом та особами, які беруть участь у вчинюваному нотаріальному провадженні, таких процесуальних дій:

1) перевірка нотаріусом дійсних намірів осіб, які беруть участь у нотаріальному провадженні (сторін договору, заявника) на посвідчення правочину;

2) оформлення нотаріусом правочину на спеціальному бланку нотаріального документа (оригінал);

3) підписання нотаріально посвідченого правочину його учасниками чи їхніми представниками (особами, які беруть участь у нотаріальному провадженні), іншими особами, якщо заявник має фізичні вади (ч. 3 ст. 45 Закону), чи особисте підтвердження особами своїх підписів на документі, який посвідчується;

4) вчинення нотаріусом посвідчувального напису на документі, який посвідчується, або видача свідоцтва за його підписом з прикладенням печатки;

5) реєстрація нотаріального акта у паперових та електронних реєстрах (у передбачених законом випадках, наприклад реєстрація заповіту в Спадковому реєстрі);

б) видача оригіналів нотаріального акта учасникам правочину.

Таким чином ця стадія складається з кількох частин: підготовча; безпосереднє вчинення посвідчувального напису або видача свідоцтва; реєстрація нотаріальної дії.

Зупинимося на аналізі складових даної стадії нотаріального процесу.

Щодо підготовчої частини, то до неї слід віднести зазначені вище пункти 1-3, тобто перевірку нотаріусом дійсних намірів осіб, які беруть участь у нотаріальному провадженні (сторін договору, заявника) на посвідчення правочину. Така перевірка, згідно ст. 44 Закону, має бути здійснена до вчинення нотаріусом посвідчувального напису на правочині. Встановлення дійсних намірів кожного із учасників правочину здійснюється шляхом встановлення нотаріусом однакового розуміння сторонами значення, умов правочину та його правових наслідків. З метою виключення можливості стороннього впливу на волевиявлення однієї із сторін встановлення нотаріусом дійсних намірів сторін правочину може бути здійснено за відсутності іншої сторони. Правочин посвідчується нотаріусом, якщо кожна із сторін однаково розуміє значення, умови правочину та його правові наслідки. Текст правочину викладається на спеціальному бланку нотаріального документу і підписується учасниками або їхніми представниками, або підпис підтверджується особисто особою, яка його вчинила (ч. 2 ст. 45 Закону), чи, згідно ч. 3 ст. 45 Закону, іншими особами, що вчиняли підпис замість особи, яка має фізичні вади (п. 3). Підписи свідчать про те, що особи розуміють сутність, значення, умови та наслідки посвідчуваного правочину.

Щодо другої складової - безпосереднього вчинення нотаріального провадження, то вона зводиться до вчинення нотаріусом на тексті правочину, який викладений на спеціальному нотаріальному бланку, підписаному його учасниками, посвідчувального напису із зазначенням його підпису та прикладенням печатки (ч. 1 ст. 48 Закону) або видачею свідоцтва, викладеного на спеціальному бланку

нотаріального документа за певним змістом та формою, яке також підписується нотаріусом (ч. 2 ст. 48 Закону). Тобто ця складова фактично закінчується посвідченням нотаріального акта.

Третя складова зводиться до реєстрації нотаріальних актів у паперових та електронних реєстрах після того, як нотаріус зробить посвідчувальний напис на документі або підпише документ, що ним видається (ст. 52 Закону). Кожна нотаріальна дія реєструється під окремим порядковим номером, який зазначається у посвідчувальному написі чи у документі, який видається нотаріусом.

Четверта складова полягає у видачі оригіналу нотаріального акта сторонам правочину за їх бажанням (п. 2 глави 1 розділу Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України), про що вони мають вчинити особистий підпис у паперовому реєстрі.

**Державний нотаріус
Першої Київської
державної нотаріальної контори
Василевська Ольга Петрівна**